

Hamdimizi deęiřtirecek bir ders!

İkinci Makam/Beřinci Kelime

لَهُ الْحَمْدُ

Yani bütün mevcudatta sebep-i medh ü sena olan kemalât onundur. Öyle ise hamd dahi ona aittir. Ezelden ebede kadar her kimden her kime karşı gelen ve gelecek medh ü sena ona aittir. Çünkü sebep-i medih olan nimet ve ihsan ve kemal ve cemel ve medar-ı hamd olan her şey onundur, ona aittir.

Evet, âyât-ı Kur’aniyenin işaratıyla, bütün mevcudattan daimî bir surette dergâh-ı İlahiyeye giden bir ubudiyettir, bir tesbihtir, bir secdedir, bir duadır ve bir hamd ü senadır ki daimî o dergâha gidiyor. řu hakikat-i tevhidi ispat eden bir bürhan-ı a’zama şöyle işaret ederiz ki:

řu kâinata baktığımız vakit, bağistan şeklinde; sakfı ulvi yıldızlarla yaldızlanmış, zemini ziynetli mevcudatla şenlenmiş surette görünüyor. İşte řu bağistandaki muntazam nurani ecream-ı ulviye ve hikmetli ve ziynetli mevcudat-ı süfliye, umumen her biri lisan-ı mahsusuyla derler ki: Biz bir Kadîr-i Zülcelal’in mu’cizat-ı kudretiyiz. Bir Hâlık-ı Hakîm ve bir Sâni’-i Kadîr’in vahdetine şehadet ederiz.

Ve řu bağistan-ı âlem içindeki küre-i arza bakıyoruz, görüyoruz ki: Bir bahçe şeklinde rengârenk yüz binler süslü çiçekli nebatat taifeleri onda serilmiş ve çeşit çeşit yüz binler enva-ı hayvanat onda serpilmiştir.

İşte řu zemin bahçesinde bütün o süslü nebatat ve ziynetli hayvanat, muntazam suretleriyle ve mevzun şekilleriyle ilan ediyorlar ki: Biz bir tek Sâni’-i Hakîm’in sanatından birer mu’cizesi, birer hârikasıyız ve vahdaniyetin birer dellâlı, birer şahidiyiz.

Hem o bahçedeki ağaçların başlarına bakar görürüz ki: Gayet derecede alîmane, hakîmane, kerîmane, latîfane, cemilane yapılmış muhtelif suretlerde meyveleri, çiçekleri görüyoruz. İşte şunlar bilumum bir lisan ile ilan ederler ki: Biz, bir Rahman-ı Zülcemal’in ve bir Rahîm-i Zülkemal’in mu’ciz-nüma hediyeleriyiz, hayret-nüma ihsanlarıyız.

İşte bağistan-ı kâinattaki ecream ve mevcudat ve küre-i arz bahçesindeki nebatat ve hayvanat ve eşcar ve nebatatın başlarındaki ezhar ve semerat; nihayet derecede yüksek bir sadâ ile şehadet eder, ilan eder, derler ki:

Bizim Hâlık’ımız ve Musavvirimiz ve bizi hediye veren Kadîr-i Zülcemal, Hakîm-i Bîmisal, Kerîm-i Pr-neval her şeye kâdirdir. Hiçbir şey ona ağır gelmez. Hiçbir şey daire-i kudretinden hariç olamaz. Kudretine nisbeten zerrelere, yıldızlar birdir. Küllî, cüz’î kadar kolaydır. Cüz, küll

kadar kıymetlidir. En büyük, en küçük kadar kudretine nisbeten rahattır. Küçük, büyük kadar sanatlıdır belki sanatça bazı küçük, büyükten daha büyüktür.

Bütün mazideki acayib-i kudreti olan vukuat şehadet eder ki o Kadîr-i Mutlak, bütün istikbaldeki acayib-i imkânata muktedirdir. Dünü getiren, yarını getirdiği gibi; maziyi icad eden o Zat-ı Kadîr, istikbali dahi icad eder. Dünyayı yapan o Sâni'-i Hakîm, âhireti de yapar. Evet, Mabud-u Bi'l-hak yalnız o Kadîr-i Zülcelal olduğu gibi Mahmud-u Bi'l-ıtlak yine yalnız odur. İbadet ona mahsus olduğu gibi hamd ü sena dahi ona hastır.

Hiç mümkün müdür ki semavat ve arzı halk eden bir Sâni'-i Hakîm, semavat ve arzın en mühim neticesi ve kâinatın en mükemmel meyvesi olan insanları başıboş bıraksın, esbab ve tesadüfe havale etsin, hikmet-i bâhiresini abesiyete kalbetsin? Hâşâ!

Hiç mümkün müdür ki Hakîm, Alîm bir zat, bir ağacı gayet ehemmiyetle tedbir ve tasvir edip ve gayet derecede hikmetle idare ve terbiye ettiği halde; o ağacın gayesi, faydası olan meyvelerine bakmayıp ehemmiyet vermesin; hırsız ellere, boş yerlere dağılsın, zayi olsun? Elbette bakmamak, ehemmiyet vermemek olamaz. Çünkü ağaca ehemmiyet vermek, meyveleri içindir.